

**Przedmiotowe
Zasady Oceniania**

BIOLOGIA

GEOGRAFIA

**SZKOŁA PODSTAWOWA
W SICIENKU**

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów przez nauczyciela biologii/geografii ma na celu nie tylko badanie efektywności kształcenia. Do celów oceniania uczniów w edukacji biologicznej /geograficznej należą przede wszystkim:

- ✓ **Wspieranie**, poprzez
  - motywowanie uczniów do lepszej nauki i pracy nad sobą
  - stymulowanie i mobilizowanie uczniów do myślenia o swojej przyszłości oraz do podejmowania starań podnoszących jakość edukacji biologicznej/geograficznej
  - stworzenie uczniom okazji i szansy osiągnięcia sukcesów edukacyjnych w zakresie biologii/geografii oraz dowartościowanie ich pomoc uczniom w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju
  - różnicowanie, wyróżnianie i nagradzanie uczniów

- ✓ **Prognozowanie**, poprzez
  - zdobywanie informacji o efektywności nauczania biologii/geografii i pracy nauczyciela
  - przewidywanie przyszłych osiągnięć ucznia, wykrywanie potencjalnych umiejętności

- ✓ **Diagnoza**, poprzez
  - poinformowanie uczniów o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce
  - zdiagnozowanie potrzeb edukacyjnych uczniów, tj. określenie ich zainteresowań poznawczych i potrzeb w zakresie uczenia się biologii/geografii oraz przyczyn trudności w uczeniu się tego przedmiotu
  - określenie stopnia osiągnięcia standardów wymagań
  - porównanie osiągnięć uczniów różnych klas w szkole
  - dostarczenie rodzicom i opiekunom uczniów oraz nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach uczniów

- ✓ **Ewaluacja**, poprzez
  - uzyskiwanie informacji o jakości i poziomie osiągnięć oraz pracy edukacyjnej uczniów
  - umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy edukacyjnej

Oceny bieżące i klasyfikacyjne roczne (śródroczne) z biologii i geografii ustala się w stopniach według następującej skali:

stopień celujący (6), stopień bardzo dobry (5), stopień dobry (4), stopień dostateczny (3), stopień dopuszczający (2), stopień niedostateczny (1).

WYMAGANIA PROGRAMOWE

1. Poziom podstawowy (P) obejmuje wymagania:

konieczne - wiadomości i umiejętności umożliwiające uzyskanie **oceny dopuszczającej podstawowe** - wiadomości i umiejętności, które wraz z wiadomościami i umiejętnościami koniecznymi umożliwiają uzyskanie **oceny dostatecznej**

2. Poziom ponadpodstawowy (PP) obejmuje wymagania:

rozszerzające - wiadomości i umiejętności, które wraz z wiadomościami i umiejętnościami koniecznymi i podstawowymi umożliwiają uzyskanie **oceny dobrej**
dopełniające - wiadomości i umiejętności, które wraz z wiadomościami i umiejętnościami koniecznymi, podstawowymi i rozszerzającymi umożliwiają uzyskanie **oceny bardzo dobrej i celującej.**

Osiągnięcia uczniów są wyznaczane przez kryteria ułatwiające obiektywną ocenę ich wiadomości i umiejętności.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania
- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych
- proponuje rozwiązania nietypowe
- potrafi formułować problemy oraz dokonywać analizy i syntezy nowych zjawisk
- korzysta z dodatkowych źródeł informacji (np. literatura popularnonaukowa, Internet, programy komputerowe, własne obserwacje) wnosząc twórczy wkład w przebieg zajęć
- bierze udział w pracy kół zainteresowań o tematyce przyrodniczej, programach i projektach

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie
- swobodnie operuje faktami i dostrzega związki między nimi
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach

- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł informacji
- opiekuje się hodowlami szkolnymi
- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać eksperymenty przyrodnicze
- wypowiada się poprawnie pod względem językowym

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów
- potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy (tabele, wykresy, itp.)
- wypowiada się poprawnie pod względem językowym

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie
- uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów
- z pomocą nauczyciela potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy (tabele, wykresy, itp.)

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności
- niezbyt precyzyjnie odpowiada na pytania nauczyciela

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela
- nie udziela odpowiedzi na większość pytań zadanych przez nauczyciela
- ma braki w wiadomościach koniecznych

PRZEDMIOT KONTROLI OCENY I DIAGNOZY OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

Przedmiotem kontroli, oceny i diagnozy osiągnięć edukacyjnych ucznia są:

Wiadomości - uczeń wie i rozumie

Umiejętności - uczeń potrafi

Zachowania i postawy

Uczniowie, którzy posiadają opinie i orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oceniani są według kryteriów dostosowanych do ich możliwości.

Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).

W ustalonym terminie na prośbę ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę z pracy pisemnej.

Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawym opiekunom) na każde życzenie.

NARZĘDZIA I WARUNKI POMIARU OSIĄGNIĘĆ

1. Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się za pomocą następujących narzędzi:

➤ odpowiedzi ustne

- oceniana jest zawartość rzeczowa wypowiedzi
- umiejętność formułowania myśli
- stosowanie terminologii biologicznej/geograficznej
- zgodność z poziomem wymagań
- umiejętność ilustrowania wypowiedzi poprzez wykorzystanie pomocy naukowych (modele, mapy itp.)
- wykonanie wykresu, rysunku, itp.

➤ zadania domowe (ustne lub pisemne)

- w zależności od potrzeb

* obowiązkowe

- można w ciągu semestru zgłosić brak pracy domowej bez konsekwencji (klasa 5 – jeden raz, klasa 6 – 1 raz, klasa 7 – 2 razy, klasa 8 – jeden raz na każdym z w/w przedmiotów)
- w razie nie zgłoszenia braku pracy domowej uczeń otrzymuje „-” (minus)
- jeżeli uczeń wykona pracę domową nieprecyzyjnie lub z błędami, otrzymuje wskazanie nauczyciela, gdzie i jaki błąd popełnił i jest zobowiązany do wykonania jej powtórnie/poprawnie
- obowiązkowa praca domowa musi być wykonana lub uzupełniona
- brak zeszytu/zeszytu ćwiczeń przy zadanej pisemnej pracy domowej jest równoznaczny z brakiem pracy domowej

* nadobowiązkowe

- tylko dla chętnych

* długoterminowe

przy ustaleniu oceny brane są pod uwagę: sposób zaplanowania, samodzielność, wartość merytoryczna, umiejętność prezentacji wyników, oryginalność i pomysłowość, estetyka wykonania, kompletność, możliwości ucznia

➤ obserwacje, doświadczenia i hodowle

ocenie podlegają: umiejętność sformułowania celu, projekt, wykonanie, opracowanie i prezentacja otrzymanych wyników, umiejętność wykorzystania potrzebnego sprzętu

➤ kartkówka (15 – 20 minut)

- obejmująca zakres treściowy ostatnich 2-3 zajęć edukacyjnych
- może wystąpić na każdej lekcji bez zapowiedzi
- składa się z kilku krótkich pytań
- piszą ją uczniowie obecni, którzy nie zgłosili nie przygotowania do lekcji
- nauczyciel oddaje sprawdzone kartkówki w ciągu 2 tygodni swojej obecności
- uczeń ma prawo wglądu do pracy i zapoznania się z błędami, wyjaśnienia ich przez nauczyciela,
- kartkówka nie jest oddawana uczniom do domu, ale rodzice mają możliwość wglądu do pracy
- nie wszystkie kartkówki obejmują materiał przewidziany na ocenę celującą
- uczeń niesamodzielnie piszący pracę (tzw. *ściąganie*) otrzymuje stopień niedostateczny!
- oceny z kartkówek podlegają jednokrotnej poprawie.

➤ test/sprawdzian

- obejmuje treść całego działu
- zaplanowany na całą jednostkę lekcyjną
- zapowiedziany z dwutygodniowym wyprzedzeniem i wpisem do dziennika
- poprzedzony lekcją powtórzeniową
- uczeń niesamodzielnie piszący pracę (tzw. *ściąganie*) otrzymuje stopień niedostateczny, stopień nie podlega poprawie!
- nauczyciel oddaje testy w ciągu dwóch tygodni swojej obecności

- uczeń, który opuścił test, ma obowiązek napisania go w terminie uzgodnionym z nauczycielem, obowiązuje go ten sam zakres materiału co w pierwszym terminie
- uczeń ma prawo poprawić stopień niedostateczny z testu (uczniowie z orzeczoną dysleksją – możliwość poprawy w formie ustnej)
- w przypadku poprawy testu wpisywana jest lepsza ocena (na korzyść ucznia)
- uczeń ma prawo wglądu do pracy i zapoznania się z błędami, wyjaśnienie ich przez nauczyciela, na każde życzenie

BEZ PODZIAŁU NA POZIOMY

celujący	100 %
bardzo dobry	90% – 99%
dobry	75 % - 89 %
dostateczny	60 % - 74 %
dopuszczający	40 % - 59 %
niedostateczny	< 40 %

W PRZYPADKU PODZIAŁU NA POZIOMY

celujący	90 % P + 90 % PP - r + > 70 % PP - d
bardzo dobry	> 80 % P + > 70 % PP - r + > 50 % PP - d
dobry	> 75 % P + > 50 % PP - r
dostateczny	80 % – 100 % P
dopuszczający	60 % – 79 % P
niedostateczny	< 59 % P

poziom podstawowy (P)

poziom ponadpodstawowy rozszerzający (PP - r)

poziom ponadpodstawowy dopełniający (PP - d)

Częstotliwość pomiaru osiągnięć:

Ocenianie odbywa się rytmicznie w ciągu semestru tak, aby uczeń uzyskał co najmniej 1-2 oceny w ciągu miesiąca.

OCENIE PODLEGAJĄ RÓWNIEŻ:

1. Praca w grupie

- efektywność, stopień zaangażowania, precyzyjność
- umiejętność komunikowania się i współpracy w zespole, korzystania z różnych źródeł informacji czas jej wykonania

2. Dodatkowa aktywność:

- systematyczność, samodzielność i zaangażowanie
- odkrywczność i rozwijanie zainteresowań
- udział i sukcesy w konkursach przedmiotowych
- pisanie i prezentacja referatów
- wykonywanie albumów, kart pracy, plakatów, pomocy dydaktycznych
- napisanie pracy konkursowej
- prowadzenie hodowli, obserwacji, doświadczeń
- zapoznanie z publikacją
- inne nieobowiązkowe prace domowe, świadczące o zaangażowaniu i wiedzy ucznia.

Podczas każdej lekcji uczeń może otrzymać „+” (plus) lub „-” (minus), który przelicza się na oceny:

3 „+” => ocena bardzo dobra; 3 „-”=> ocena niedostateczna

Plusy nie muszą być zamieniane na stopień szkolny na każdej lekcji.

Plusy nie zamienione na oceny w I półroczu nie przechodzą na półrocze II.

W miarę możliwości na koniec półrocza uczeń dokonuje samooceny (załącznik 1).

NIEPRZYGOTOWANIA – KREDYT

Uczeń może zgłosić na początku lekcji, że nie jest przygotowany, bez podania przyczyny i konsekwencji otrzymania oceny niedostatecznej – 1 raz w klasie V, VI i VIII (biologia i geografia), 2 razy w klasie VII (biologia i geografia).

Za brak przygotowania do lekcji uważa się:

- brak gotowości do kontroli ustnej bądź pisemnej /kartkówki/,
- brak zeszytu przedmiotowego (zeszytu ćwiczeń) z obowiązkową pracą domową

Fakt powtarzającego się braku zeszytu przedmiotowego (bez pisemnej pracy domowej), traktowany jest jako zaniedbywanie obowiązków, lekceważący stosunek do przedmiotu i winno to mieć odzwierciedlenie w ocenie z zachowania ucznia.

Uczeń, który zataił przed nauczycielem fakt nie przygotowania się do lekcji otrzymuje stopień niedostateczny.

Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania się do lekcji powtórzeniowej lub do sprawdzianu, z wyjątkiem tych osób, które przyszły na lekcje bezpośrednio po długotrwałej usprawiedliwionej nieobecności.

Nauczyciel nie ma obowiązku przypominania uczniowi o stanie jego kredytu .

Uczeń po przebyciu kilkudniowej choroby ma obowiązek uzupełnić wiadomości i umiejętności.

INFORMOWANIE UCZNIÓW I RODZICÓW O WYMAGANIACH I POSTĘPACH UCZNIĄ

Na pierwszej lekcji biologii i geografii w danym roku szkolnym uczniowie są informowani o wymaganiach na poszczególne oceny oraz o przedmiotowych zasadach oceniania. Uzyskiwane stopnie wpisuje się do dziennika lekcyjnego. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów). Na prośbę ucznia jego ocena może być utajniona przed klasą.

Prace pisemne uczniów są udostępniane do wglądu:

- a) uczniowi w czasie lekcji po sprawdzeniu i omówieniu
- b) rodzicom (prawym opiekunom) w ustalonym czasie.

Rodzice mają możliwość uzyskania informacji o postępach dziecka w nauce i zachowaniu na bieżąco poprzez dziennik elektroniczny.

Przedmiotowe zasady oceniania są do wglądu dla uczniów i rodziców na każde życzenie.

SPOSÓB USTALANIA OCENY Ś RÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

Podstawą wystawienia oceny śródroczej (rocznej) jest średnia ważona ocen otrzymanych w ciągu całego okresu (roku).

Narzędziami kontroli nauczyciela wraz z przyporządkowanymi im wagami są:

- ✓ test – waga 4,
- ✓ kartkówki, odpowiedzi ustne – waga 2,
- ✓ praca na lekcji, zadanie domowe, zadania dodatkowe, inne - waga 1.

Średnia ważona obliczana jest według wzoru:

$$\text{Średnia ważona} = \text{suma iloczynów (ocena x waga)} / \text{suma wag}$$

Uczeń otrzymuje ocenę:

- a) celującą (6), gdy średnia ważona jest równa lub większa niż 5,50,
- b) bardzo dobrą (5), gdy średnia ważona jest równa lub większa niż 4,50,
- c) dobrą (4), gdy średnia ważona jest równa lub większa niż 3,50,
- d) dostateczną (3), gdy średnia ważona jest równa lub większa niż 2,50,
- e) dopuszczającą (2), gdy średnia ważona jest równa lub większa niż 1,50.

Jeżeli uczeń nie zgadza się z wystawioną oceną śródroczną lub końcoworoczną może odwołać się do dyrektora szkoły z prośbą o egzamin sprawdzający.

EWALUACJA SYSTEMU

1. Ewaluacja systemu oceniania przewidywana jest po upływie każdego roku szkolnego.
2. Ewentualne zmiany muszą być zgodne z innymi dokumentami dotyczącymi oceniania w szkole.
3. Zmiany PZO obowiązują od 1 września każdego roku szkolnego.

Załącznik 1.

Arkusz samooceny ucznia

Imię i nazwisko ucznia ..... Klasa .....

Lp.	Pytania pomocnicze	TAK	CZASAMI	NIE
1.	Na lekcjach pracowałem wytrwale i systematycznie			
2.	Samodzielnie odrabiałem prace domowe			
3.	Moim zdaniem zrobiłem duże postępy			
4.	Potrafię odczytywać informacje z wykresów, tabel, rysunków			
5.	Jasno i precyzyjnie wypowiadam się w mowie i na piśmie			
6.	Potrafię samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji			
7.	Wykonuję dodatkowe prace domowe			
8.	Biorę udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych			
9.	W przypadku kłopotów proszę o pomoc nauczyciela			
10.	Prowadziłem hodowle, obserwacje lub doświadczenia			